

єдність, внутрішню узгодженість і забезпечуючи взаємозв'язок та взаємозалежність усіх її елементів.

Список використаних джерел:

1. Максимов С. И. «Правовая реальность: опыт философского осмысления: Монография. – Харьков: Право, 2002. – 328 с.
2. Малинова И. П., Философия права (от метафизики к герменевтике). – Екатеринбург, 1996 г. – 352 с.
3. Философия права: Учебник / О. Г. Данильян, Л. Д. Байрачная, С. И. Максимов и др., Под ред. О. Г. Данильяна. – М.: Изд-во Эксмо, 2005. – 416 с.
4. Алексеев С. С. Теория права / Алексеев С. С. – 2-е. изд., стереотип. – Х.: БЕК, 1994. – 224 с.
5. Скаун О. Ф. Теорія держави і права: Підручник / Пер. з рос. – Харків: Консум, 2001. – 656 с.
6. Алексеев Н. Н. Основы философии права / Н. Н. Алексеев. – МВД России, С.-Петербург. Ун-т. СПб.: «Лань», 1999. – 252 с.
7. Карпичков В. О. Правова реальність: поняття та місце в системі категорій права [Текст]: дис.. на здобуття наук. ступеня канд. юрид. Наук: 12.00.01 / Карпичков Віталій Олександрович; – Київ, 2014. – 198.
8. Філософія права: підруч. для студ. юрид. вищ. навч. закл. / О. Г. Данильян, О. П. Дзьобань, С. І. Максимов та ін. / за ред. д-ра філос. наук, проф. О. Г. Данильяна. – Харків: Право, 2009. – 208 с.

Котенко Т.В.

*кандидат юридичних наук, доцент,
Київський національний університет імені Тараса Шевченка*

ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ ЯК ВАЖЛИВИЙ НАПРЯМ СУЧАСНОЇ ЗАГАЛЬНОТЕОРЕТИЧНОЇ НАУКИ

В сучасних умовах розбудови державності в Україні найбільшу цінність представляють ті наукові юридичні дослідження, які розглядають прогностичні аспекти розвитку предмету наукового дослідження. Проблематика функціонування місцевого самоврядування потребує свого наукового переосмислення, що пов'язано з поточним процесом реформування системи місцевого самоврядування в умовах розбудови громадянського суспільства та неоднозначним розумінням в юридичній науці тенденцій розвитку місцевого самоврядування. Слід наголосити, що більшість поглядів вчених щодо перспектив розвитку місцевого самоврядування та його функціонування, характеризуються тим, що обґрунтовані пропозиції в переважній більшості мають загальний характер і, як правило, визначають окремі напрямки вдосконалення місцевого самоврядування на рівні його інституційного, правового, організаційного, фінансового забезпечення. Такий підхід, на нашу думку, є епізодичним. На сьогодні необхідним є вироблення єдиного доктринального підходу щодо шляхів вдосконалення місцевого

самоврядування. Вченими вже були зроблені спроби виокремити окремі напрямки вдосконалення функціонування місцевого самоврядування, зокрема було запропоновано:

1) провести чітке розмежування компетенцій між органами держави та органами місцевого самоврядування, з метою визначення питань спільного відання, запровадження договірної порядку, делегування повноважень [1, с. 202];

2) провести вдосконалення правового забезпечення функціонування місцевого самоврядування, що пов'язується з внесенням змін до Конституції, прийняття нової редакції Закону про місцеве самоврядування; комплексне законодавче розвитку місцевого самоврядування; правове забезпечення здійснення державної регіональної політики, проведення адміністративної реформи, реформи адміністративно-територіального устрою, передусім, у напрямку формування самодостатньої низової адміністративно-територіальної одиниці, а також дієздатної територіальної громади; правове забезпечення функціонування суб'єктів системи місцевого самоврядування [2, с. 195];

3) встановити справжню політико-правову природу функцій місцевого самоврядування, що надасть змогу виробити прагматичні підходи щодо його функціонування в перспективі [3, с. 367];

4) розробити соціальні механізми функціонування місцевого самоврядування, які мають визначити основні напрями й засоби вирішення питань місцевого значення, їх ефективну реалізацію, що становить функціональне призначення місцевого самоврядування [4, с. 271] тощо.

Однією з ключових тенденцій розвитку місцевого самоврядування вченими називається концептуалізація місцевого самоврядування, що є умовою формування правової держави. Охоплюючи своїми інститутами майже всі сторони демократичної організації місцевого життя, ця система правління сприяє децентралізації та деконцентрації багатьох функцій державної влади, прийняттю рішень із питань місцевого життя безпосередньо територіальними угрупованнями, стимулюючи зацікавленість і активність громадян у виконанні визначених завдань. Динамізм суспільних процесів як першочергових висуває завдання формування концептуальної моделі розвитку місцевого самоврядування, яке передбачає її політико-правове обґрунтування вирішення таких питань:

- визначення статусу території з урахуванням особливостей та ресурсного потенціалу;

- накреслення профілю розвитку й структурної моделі місцевого господарства;

- ефективний поділ повноважень між різними гілками влади й рівнями самоврядування;

- формування нових механізмів управління територією, підтримка підприємництва, вирішення соціальних проблем [5].

Враховуючи вищевикладене, слід відзначити, що в сучасних умовах розбудови громадянського суспільства, що передбачає і розбудову системи управління суспільством, проблематика місцевого самоврядування потребує свого оновлення і вдосконалення як в контексті об'єкту юридичної науки, так

і в контексті практики функціонування. На нашу думку, розвиток місцевого самоврядування як теоретичного, так і практичного інституту, потребує концептуально нового підходу, що відобразить функціональний підхід до розуміння місцевого самоврядування. До ключових напрямків розвитку та вдосконалення місцевого самоврядування як об'єкту юридичної науки, зокрема і теорії держави і права, слід віднести наступні:

- доцільним є продовжити вивчення специфіки функціонального призначення місцевого самоврядування в аспекті перехідного етапу розвитку держави з точки зору виявлення та аналізу особливостей розвитку різних елементів політичної і правової системи. Тому саме на теорію держави і права покладається завдання виявити ті закономірності функціональної взаємодії, які характеризують особливості розвитку держави та місцевого самоврядування.

- в контексті дослідження місцевого самоврядування саме на теорію держави і права покладається завдання створити міцні концептуальні підстави для дослідження багатовимірних закономірностей функціонування місцевого самоврядування як засобу управління суспільством;

- на підставі сформованих в юридичній науці поглядів вчених на феномен місцевого самоврядування доцільно продовжити вивчення еволюції місцевого самоврядування на підставі чого обґрунтовувати тенденції та перспективи розвитку функціонального призначення місцевого самоврядування;

- суттєвий інтерес представляє розгляд політико-правових проблем формування відкритого суспільства як основи функціонування місцевого самоврядування, яке забезпечує як передумови формування місцевого самоврядування, так і сфери функціонування місцевого самоврядування;

- місцеве самоврядування стає об'єктом дослідження не лише юридичних, а й соціологічних, політологічних, філософських та інших наук, що зумовлюється багатоаспектністю місцевого самоврядування.

Список використаних джерел:

1. Фролов О. Роль державних органів у забезпеченні ефективного функціонування місцевого самоврядування в Україні: реалії та перспективи розвитку // *Право України*. – 2001. – № 6. – С. 228.

2. Актуальні проблеми виконання законів України «Про місцеве самоврядування в Україні» та «Про місцеві державні адміністрації» / [За заг. ред. В.В. Кравченка]. – К.: Атіка, 2003. – С. 202.

3. Борденюк В.І. Місцеве самоврядування та державне управління: конституційно-правові основи співвідношення та взаємодії: Монографія. – К.: Парламентське видавництво, 2007. – С. 429.

4. Титаренко Т.М. Місцеве самоврядування як спосіб самоорганізації в сучасному регіональному просторі України *Держава і право*. – Вип. 23. – С. 560.

5. Тигаренко Т.М. Там само. – С. 555.